Ba?kalar? Taraf?ndan Utand?r?lma Korkusu Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ba?kalar? Taraf?ndan Utand?r?lma Korkusu Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17313

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ba?kalar? Taraf?ndan Utand?r?lma Korkusu Ölçe?i (TOAD), bireylerin sosyal ortamlarda ba?kalar? taraf?ndan utand?r?lma, ele?tirilme veya a?a??lanma korkusunun düzeyini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikolojik araçt?r. Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? Ak?n ve arkada?lar? (2016) taraf?ndan gerçekle?tirilmi?tir. Bu çal??ma, orijinal ölçe?in psikometrik özelliklerinin Türk kültürü ve dili ba?lam?nda geçerli ve güvenilir oldu?unu göstermi?tir.

Ölçek, tek bir faktör alt?nda toplanan 10 maddeden olu?maktad?r ve yan?tlar 5'li Likert tipi bir derecelendirme sistemiyle toplanmaktad?r (1=bana hiç uygun de?il, 5=bana çok uygun). Elde edilen yüksek iç tutarl?l?k katsay?s? (.90) ve tek boyutlu yap?n?n Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile do?rulanmas?, TOAD'?n sosyal kayg? ve utançla ilgili ara?t?rmalarda kullan?labilecek sa?lam bir araç oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Utanma Korkusu, Ba?kalar? Taraf?ndan Utand?r?lma, Sosyal Kayg?, Psikometri, Ölçek Uyarlama, Tek Boyutlu Model.

Yazarlar

Ahmet Ak?n, Sümeyye Rada, Sümeyye Raba, Selda Y?lmaz.

Amaç

Ba?kalar? Taraf?ndan Utand?r?lma Korkusu Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin sosyal etkile?imlerde maruz kalmaktan çekindikleri utanç duygusunun yo?unlu?unu ve s?kl???n? standardize edilmi? bir yöntemle belirlemektir. Bu özgül korkunun ölçülmesi, sosyal fobinin ve ili?kili di?er psikopatolojilerin anla??lmas?na katk?da bulunur.

Uyarlama çal??mas?n?n özel amac? ise, orijinal yabanc? dildeki ölçe?in psikolojik e?itli?ini ve kültürel uygunlu?unu sa?layarak, Türk örnekleminde güvenilir ve geçerli bir ölçüm arac? olarak kullan?labilir hale getirmektir. Bu sayede, Türkiye'de utanç temelli psikolojik yap?lar üzerine yürütülecek ara?t?rmalara bilimsel bir zemin haz?rlanm??t?r.

Yap?

Ölçek, ad?ndan da anla??laca?? gibi, "Ba?kalar? Taraf?ndan Utand?r?lma Korkusu" (Fear of Being Shamed by Others) olarak bilinen tek ve net bir psikolojik yap?y? ölçmektedir. Bu yap?, genellikle bireyin sosyal kabul görme ihtiyac? ile sosyal reddedilme veya a?a??lanma beklentisi aras?ndaki gerilimden kaynaklanan yo?un bir kayg? türüdür.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçülen bu yap?, bireyin kendine yönelik olumsuz de?erlendirmeler yapmas?na neden olan, özellikle ba?kalar?n?n yarg?lay?c? bak?? aç?lar?ndan duyulan korkuya odaklan?r. Bu korku, sosyal kaç?nma davran??lar?n?n ve sosyal kayg? bozukluklar?n?n önemli bir bile?eni olarak kabul edilmektedir. Ölçe?in tek boyutlu olmas?, bu yap?n?n tutarl? ve bütünle?ik bir fenomen olarak ele al?nd???n? göstermektedir.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar? kapsam?nda Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) uygulanm??t?r. DFA sonuçlar?, 10 maddeden olu?an ölçe?in teorik olarak varsay?lan tek boyutlu modelinin veri ile yeterli düzeyde uyum sa?lad???n? göstermi?tir.

Bu bulgu, ölçek maddelerinin gerçekten de Ba?kalar? Taraf?ndan Utand?r?lma Korkusu yap?s?n? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü ve yap?sal geçerli?e sahip oldu?unu kan?tlamaktad?r. Model uyum indekslerinin kabul edilebilir s?n?rlar içinde olmas?, ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü desteklemektedir.

Güvenirlik

Ba?kalar? Taraf?ndan Utand?r?lma Korkusu Ölçe?i'nin güvenirlik analizleri, ölçe?in iç tutarl?l???n?n yüksek oldu?unu ortaya koymu?tur. Ölçe?in iç tutarl?l?k katsay?s? olan Cronbach alfa de?eri .90 olarak hesaplanm??t?r.

.90 de?eri, psikometrik standartlara göre mükemmel düzeyde bir iç tutarl?l??a i?aret eder. Bu, ölçekteki 10 maddenin tamam?n?n ayn? yap?y? ölçme konusunda yüksek bir homojenli?e sahip oldu?u ve ölçüm hatas?n?n dü?ük oldu?u anlam?na gelmektedir. Bu yüksek güvenilirlik düzeyi, ölçe?in tekrarlanan ölçümlerde tutarl? sonuçlar verece?i beklentisini güçlendirmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal geçerli?ini incelemek amac?yla gerçekle?tirilen Faktör Analizi, ölçe?in 10 maddesinin tek bir temel faktör alt?nda topland???n? do?rulam??t?r. Bu tek faktörlü yap?, ölçe?in tasarlanma amac?na uygun olarak, utand?r?lma korkusunu tek bir boyutta ele ald???n? göstermektedir.

Kullan?lan Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemi, elde edilen verilerin teorik modelle ne kadar uyumlu oldu?unu test etmi? ve modelin yeterli uyum sa?lad???n? tespit etmi?tir. Bu da ölçe?in unidimensional (tek boyutlu) bir ölçüm arac? olarak kullan?lmas? gerekti?ini bilimsel olarak desteklemektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Type: Uyarlama Ölçe?i (Adaptasyon)

Format: 10 madde ve tek faktörden olu?maktad?r. Cevaplar 5'li Likert tipi derecelendirme ile toplan?r.

Language Available: Türkçe

Population Group: Yeti?kinler ve ergenler (Uyarlama çal??mas? üniversite ö?rencileri üzerinde gerçekle?tirilmi?tir).

Age Group: 18 ya? ve üzeri (Genel ara?t?rma örneklemi göz önüne al?nd???nda).

Population Details: Psikolojik ara?t?rmalarda sosyal kayg? ve utanç e?ilimlerini ölçmek isteyen tüm popülasyonlar.

Test Methodology: Bireysel veya grup ?eklinde uygulanabilen öz bildirim (self-report) anket formu.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Fobi, Öz Bilinç Duygular?, Utanç, Psikometri, Ölçek Geli?tirme, Uyarlama.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Sorumlu yazar?n ORCID bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: ahmet.akin@medeniyet.edu.tr (Sorumlu Yazar: Ahmet Ak?n)

Correspondence Address: ?leti?im e-posta adresi yukar?da belirtilmi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? 2016 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?i akademik ara?t?rmalarda kullanmak için sorumlu yazar (Ahmet Ak?n) ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Ticari kullan?m veya geni? ölçekli uygulamalar için yazar?n izni gereklidir.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: baskalari-tarafindan-utandirilma-korkusu-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Ak?n, A., Rada, S., Raba, S. ve Y?lmaz, S. (2016). Ba?kalar? Taraf?ndan Utand?r?lma Korkusu Ölçe?i'nin Türkçe'ye uyarlanmas?: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Kesit Akademi Dergisi, 4*, 336-343.

Ba?kalar? Taraf?ndan Utand?r?lma Korkusu Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte sunulmad???ndan, bu k?s?m bo? b?rak?lm??t?r. Maddelerin tamam?na ula?mak için yukar?da belirtilen referans makalenin incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM